

Звіт про аналіз фітосанітарного ризику, проведений стосовно шкідливого організму - *Anthonomus quadrigibbus*

Аналіз фітосанітарного ризику (далі – АФР) було проведено відповідно до «Положення щодо здійснення аналізу ризиків для розробки та/або перегляду фітосанітарних заходів», затвердженого Наказом Мінагрополітики України від 11.06.2012 (далі – Положення про АФР), № 339, міжнародних стандартів: EPPO Standard PP 5/3(5) «Рекомендації щодо аналізу ризику шкідливих організмів. Схема підтримки прийняття рішень щодо карантинних шкідливих організмів», IPPC Standards: МСФЗ № 2 «Структура аналізу фітосанітарного ризику», МСФЗ № 11 «Аналіз фітосанітарного ризику для карантинних шкідливих організмів», МСФЗ № 21 «Аналіз фітосанітарного ризику для регульованих некарантинних шкідливих організмів» по відношенню до шкідливого організму - *Anthonomus quadrigibbus*.

Під час проведення АФР враховувались:

- стаття 25 Закону України «Про карантин рослин»;
- статті 29, 30 Закону України «Про державне регулювання сфери захисту рослин» від 17.12.2024 № 4147-IX;
- постанова Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2022 р. № 398 «Деякі питання здійснення фітосанітарних заходів та процедур, заходів державного контролю у сферах ветеринарної медицини, безпечності та окремих показників якості харчових продуктів в умовах воєнного стану (далі – Постанова № 398);
- Виконавчий регламент Комісії (ЄС) № 2019/2072 від 28 листопада 2019 року про встановлення єдиних умов для імплементації Регламенту (ЄС) 2016/2031 Європейського Парламенту та Ради щодо захисних заходів проти шкідливих організмів рослин та скасування Регламенту Комісії (ЄС) № 690/2008 та про внесення змін до Імплементаційного регламенту Комісії (ЄС) 2018/2019 (далі – Регламент ЄС № 2019/2072);
- Регламент Європейського Парламенту та Ради № 2016/2031 від 26 жовтня 2016 року про захисні заходи проти шкідливих організмів рослин, що вносить зміни до Регламентів (ЄС) № 228/2013, (ЄС) № 652/2014 та (ЄС) № 1143/2014 Європейського Парламенту та Ради та скасовує Директиви Ради 69/464/ЄЕС, 74/647/ЄЕС, 93/85/ЄЕС, 98/57/ЄС, 2000/29/ЄС, 2006/91/ЄС та 2007/33/ЄС (далі – Регламент ЄС № 2016/2031);
- Звіт EFSA (European Food Safety Authority) про категоризацію шкідливого організму - *Anthonomus quadrigibbus* (Pest categorisation of *Anthonomus quadrigibbus*) (EFSA Journal 2018;16(4):5245).

Цей звіт представляє основні складові та узагальнені результати проведеного АФР для умов України за структурою відповідно до загальноприйнятих норм згідно з міжнародними стандартами: EPPO Standard PP 5/3(5), МСФЗ № 2, МСФЗ № 11.

Експерти: Робоча група щодо реалізації державної політики у сфері карантину рослин, в частині проведення аналізу фітосанітарного ризику шкідливих організмів відповідно до вимог законодавства у сфері карантину рослин, положень міжнародних стандартів з фітосанітарних заходів та стандартів Європейської і Середземноморської організації захисту рослин, затверджена наказом Держпродспоживслужби від 04.12.2025 № 1210 «Про створення робочої групи» (далі – Робоча група).

Дата: 2026

Стадія 1: Підготовчий етап (ініціювання)

Причина для проведення АФР: На виконання статті 25 Закону України «Про карантин рослин», з метою виконання міжнародних зобов'язань України й гармонізації національного законодавства з вимогами актів права Європейського Союзу (зокрема Регламенту ЄС № 2019/2072), з урахуванням положень статей 29, 30 Закону України «Про державне регулювання сфери захисту рослин» від 17.12.2024

№ 4147-IX, міжнародних стандартів з фітосанітарних заходів Міжнародної конвенції захисту рослин (МКЗР), та рекомендацій Європейської та Середземноморської організації захисту рослин (ЄОЗР), з метою оновлення Переліку регульованих шкідливих організмів, відповідно до змін, які відбулись у переліках А-1 та А-2 ЄОЗР, Додатку II (частини А, В) Регламенту ЄС № 2019/2072.

Шкідливий організм (ШО):

Anthonomus quadrigibbus Say (далі – *A. quadrigibbus*).

Зона АФР:

Україна (території країни, які на момент проведення цього АФР перебувають під контролем органів державної влади України - підконтрольна Україні територія).

Чи проводився АФР щодо ШО раніше (на національному чи міжнародному рівні)?

Так. Проведений EFSA (Pest categorisation of *Anthonomus quadrigibbus*).

Чи є попередній АФР повністю або лише частково прийнятним?

Частково прийнятний.

Стадія 2: Оцінка фітосанітарного ризику, який становить потенційний карантинний організм

**Розділ А
Категоризація шкідливих організмів**

Таксономічна позиція ШО:	Царство: Animalia Тип: Arthropoda Підтип: Hexapoda Клас: Insecta Ряд: Coleoptera Родина: Curculionidae Підродина: Curculioninae Рід: <i>Anthonomus</i> Вид: <i>Anthonomus quadrigibbus</i> Say
Код ЄОЗР:	TACYQU
Синоніми:	<i>Tachypterellus consors cerasi</i> (List), <i>Tachypterellus quadrigibbus</i> (Say), <i>Tachypterellus quadrigibbus magnus</i> (List), <i>Tachypterus quadrigibbus</i> (Say).
Загальноновживані назви:	apple curculio, large apple curculio, western curculio (English), charançon de la pomme (French), amerikanischer Apfelrüssler (German), picudo del manzano (Spanish), довгоносик яблуневий великий (Українська).
Характеристики	Біологічні особливості.

ШО:	Довгоносики <i>A. quadrigibbus</i> зимують в стадії імаго, В рослинних рештках та верхньому шарі ґрунту під деревами. Вихід жуків із місць зимівлі розпочинається, коли температура поверхні ґрунту досягає приблизно 16°C і утримується на цьому рівні або вище протягом щонайменше 24 годин. З підвищенням температури повітря активність імаго зростає, і вони починають активно літати. В штатах Айова та Нью-Йорк (США), виліт зазвичай починається на початку травня. Дорослі особини активно розселяються у пошуках найбільш сприйнятливих рослин-господарів. Спочатку вони живляться черешками листя, квітковими бруньками, потім квітами і, нарешті, дрібними плодами, щойно ті зав'яжуться. Навесні відбувається інтенсивна міграція довгоносиків від одного господаря до іншого в період зав'язування плодів, причому вони надають перевагу дрібнішим плодам. Довгоносики, цикл розвитку яких проходив на гліді та яблуні, переважно відкладали яйця на тих самих рослинах-господарях (Hammer, 1936; Richter, 1936). Однак за відсутності бажаного господаря вони легко перелітають і відкладають яйця як на тому самому, так і на іншому господарі, розташованому на певній відстані (List, 1932; Hammer, 1936). Після виходу з зимівлі відбувається спарювання, а потім відкладання яєць. Самка проколює плід рослини-господаря та створює порожнину своїм ростром (хоботком). Порожнина запечатується екскрементами для захисту яйця (Buckell, 1930; St. Pierre and Lehmkuhl, 1990). В кожен плід відкладається одне яйце. Крендал (1905) повідомляв, що самки відкладали яйця протягом приблизно 35 днів, середня кількість яєць, відкладених однією самкою, становила 66 (діапазон від 4 до 122). Найбільша активність дорослих особин у харчуванні, та відкладання яєць відбувалося наприкінці травня та на початку червня (в у мовах Вісконсину). Залежно від температури, через 4-7 днів після відкладання з яєць виходять личинки (Crandal, 1905). Личинки живляться м'якоттю заражених плодів, створюючи неправильні тунелі, зрештою досягаючи серцевини, де поїдають насіннєві зачатки (Campbell et al., 1989). Розвиток личинок триває 20-30 днів, вони проходять три віки (Smith et al., 1997). Личинки залишаються в плоді господаря, де заляльковуються. Заражені плоди, зазвичай, передчасно опадають (Campbell et al., 1989). Якщо заражені плоди не опадають, тиск на личинки та лялечки, спричинений постійним ростом та набряком плодів, призводить до значної смертності незрілих стадій шкідника, хоча деякі особини успішно розвиваються (Smith et al., 1997). Таким чином, імовірність потрапляння заражених плодів до врожаю знижується, але не виключається повністю (Biosecurity Australia, 2009). Цей вид має лише одне покоління за рік. Біологічний (життєвий) цикл <i>A. quadrigibbus</i> схематично зображено в додатку 1. Ознаки пошкодження. Типові ознаки пошкодження: • проколи в шкірці плоду. Довгоносики створюють порожнини для живлення та відкладання яєць. Проколи для живлення та відкладання яєць відрізняються, тобто перші є паралельними, зазвичай їх роблять самці, тоді як другі розширюються донизу, щоб вмістити яйця та забезпечити живлення. Ці два типи проколів майже не можна відрізнити без розкриття плоду (Fulton, 1928; EPPO, 2024). Порожнини запечатуються “таблеткою” екскрементів
------------	---

(Fulton, 1928; EPPO, 2024).

- плоди деформованої форми (Burke, 1976). Порожнини зміщуються до дна в міру розвитку плоду, що часто призводить до спотвореного зовнішнього вигляду (Burke, 1976).
- передчасно опалі плоди (Міністерство сільського господарства Британської Колумбії, 2016; Панель EFSA PLH та ін., 2018).
- коричневі плями на плодах (з пошкодженими тканинами), спричинені виходом дорослих особин протягом літа. Ці плями можуть зливатися, утворюючи пошкоджені ділянки діаметром до 2,5 см (Hammer, 1932; Hahn, 2007; British Columbia Ministry of Agriculture, 2016; EFSA PLH Panel et al., 2018).

Ознаки пошкодження плодів внаслідок життєдіяльності *A. quadrigibbus* подані в додатку 2.

Морфологія

Імаго *A. quadrigibbus* має довжину тіла, включно з ростром, 5–11 мм (Hammer, 1936), а без рострума — 2,5–5,5 мм (Burke & Anderson, 1989). Тіло коричневого кольору, без білуватих плям на надкрилах, характерних для *Conotrachelus nenuphar* (EPPO, 2022). Булава вусиків видовжена, її довжина дорівнює або перевищує сумарну довжину шести попередніх члеників вусика. На відміну від спорідненого виду *A. consors*, у якого булава товста і помітно коротша за шість попередніх члеників вусика разом узятих, у *A. quadrigibbus* вона значно видовжена. Рострум довгий, тонкий, вигнутий і становить від однієї третини до половини загальної довжини тіла (Hammer, 1936). Щиток вузький, дорсально опуклий. Передньоспинка та надкрила вкриті щільним грубим опушенням. Передньоспинка біля основи помітно вужча за надкрила. Почергові проміжки надкрил дещо більш опуклі та нерівномірні за шириною. Плечові горби сильно заокруглені (Burke & Anderson, 1989).

Розмір імаго дуже мінливий і залежить від господаря (Burke & Anderson, 1989); статевий диморфізм незначний: самки зазвичай трохи більші за самців, самки мають трохи більшу довжину рострума відносно довжини тіла; розвиток надкрил є мінливим і, можливо, пов'язаний з розміром тіла, але алометрия не доведена (Burke & Anderson, 1989).

Яйця білі, овальні (яйцеподібні), відкладаються в порожнині плоду, отвір якого запечатаний екскрементами (по одному яйцю в кожному плоді) (Hammer, 1936).

Личинка останнього віку завдовжки 7,5–9 мм; тіло біле або кремове, безноге, міцне, вигнуте, нерівності дуже маленькі, схожі на горбки, зазвичай розподілені по всій поверхні; голова світло-жовтувато-коричнева, боки досить сильно закруглені, ширина 0,77–0,88 мм (в середньому 0,82 мм), мандибули коричневі або чорні.

Довжина лялечки 4,7–5,5 мм (Burke, 1968); білувата, темніє в міру розвитку; надкрила, кожне з великим конічним горбком приблизно посередині; 9 черевних сегментів з одним заднім відростком; у порожнині плоду (Hammer, 1936).

Морфологічні ознаки всіх стадій розвитку *A. quadrigibbus* подані в додатку 3.

Методи виявлення та ідентифікації.

Виявлення в польових умовах

В польових умовах *A. quadrigibbus* можна виявити шляхом візуального огляду

	рослин-господарів на наявність ознак, пов'язаних з присутністю шкідника, таких як проколи, коричневі плями, відшарування шкірок плодів, передчасно опалі та деформовані плоди. Якщо такі ознаки будуть наявні, слід розрізати плоди, щоб виявити стадії шкідника, які ще розвиваються (личинки, лялечки) (British Columbia Ministry of Agriculture, 2016; EFSA PLH Panel et al., 2018; EPPO, 2024). В зрілих пошкоджених плодах можна виявити личинок, лялечок та імаго довгоносика. На наявність ознак пошкодження, завданих <i>A. quadrigibbus</i>, слід оглядати плоди рослин-господарів, як тих, які ростуть на деревах, так і опалих (на землі), оскільки цей довгоносик в результаті живлення та відкладання яєць спричиняє пошкодження плодів як тих, що ростуть на дереві, так і падалиці (Hahn, 2007; British Columbia Ministry of Agriculture, 2016; EFSA PLH Panel et al., 2018). Плодові дерева та інші рослини-господарі слід оглядати безпосередньо перед та під час зав'язування плодів з метою виявлення імаго <i>A. quadrigibbus</i>. Плоди оглядають на наявність проколів, спричинених відкладанням яєць. Оскільки комаха має танатозну поведінку (симуляція смерті), дорослих особин навесні легко зібрати на деревах за допомогою листка для збору (Hammer, 1936). Цей метод буде ефективним лише за умови, що в період активності імаго шкідника температура буде вища за 21°C. Також, з метою виявлення дорослих особин <i>A. quadrigibbus</i> можна встановити жовті липкі пастки (до цвітіння). Для збору дорослих особин на менших рослинах-господарях, таких як <i>Amelanchier</i> та <i>Prunus</i>, також можна використовувати сачок, оскільки довгоносика важко спостерігати на рослині. Діагностика. Діагностика проводиться за допомогою морфологічної ідентифікації імаго, а не шляхом дослідження яєць, личинок або лялечок.
Чи є ШО переносником інших ШО? Чи потрібен переносник для проникнення/розповсюдження ШО?	Ні. Ні.
Географічне поширення ШО:	Відповідно до бази даних ЄОЗР (EPPO Global Database) <i>A. quadrigibbus</i> поширений лише в Північній Америці в таких країнах: Канада, Сполучені Штати Америки та Мексика. Мапа поширення <i>A. quadrigibbus</i> в світі подана в додатку 4.
Присутність або відсутність ШО в зоні АФР:	За підсумками моніторингу проведеного протягом січня – вересня 2026 року щодо виявлення шкідливих організмів, а також після проведення аналізу офіційних звітів про проведення фітосанітарної експертизи (аналізів) не зафіксовано фактів виявлення <i>A. quadrigibbus</i> під час проведення фітосанітарної експертизи в державних випробувальних фітосанітарних лабораторіях Держпродспоживслужби. Вважається, що вид <i>A. quadrigibbus</i> відсутній в зоні АФР.

Регуляторний статус ШО:	<i>A. quadrigibbus</i> входить до переліку регульованих шкідливих організмів ЄС (Список A1 Карантинні шкідливі організми, відсутні в ЄС) та списків інших країн: Америка – Аргентина, Чилі; Азія – Китай; Європа – Сербія, Швейцарія, Туреччина, Великобританія.
Рослини-господарі ШО:	Всі види рослини-господарів. <i>A. quadrigibbus</i> пошкоджує широкий спектр рослин з родини Розоцвітих (Rosaceae). Також завдає шкоди родині Деренові (Cornaceae), а саме пошкоджує свидину паросткову (<i>Cornus stolonifera</i>) (Burke & Anderson, 1989). Крім того, Burke (1976) зазначив, що цей вид може розвиватися в плодах бузини перської (<i>Melia azedarach</i>). Основними рослинами-господарями <i>A. quadrigibbus</i> є види родів Яблуня (<i>Malus</i>) та Глід (<i>Crataegus</i>). Burke & Anderson (1989) навів такий перелік видів родини Розоцвітих, з яких було зібрано дорослих особин: глід м'який (<i>Crataegus mollis</i>), глід Холмса (<i>C. holmesiana</i>), глід півниковий (<i>C. crus-galli</i>), глід крапчастий (<i>C. punctata</i>), глід великоплідний (<i>C. macrosperma</i>); яблуня солодка дика (<i>Malus coronaria</i>); черемха пізня (<i>Prunus serotina</i>), вишня дика чорна (<i>P. virginiana</i> var. <i>demissa</i>), вишня гірка (орегонська) (<i>P. emarginata</i>), черемха віргінська (<i>P. virginiana</i>), вишня звичайна (<i>P. cerasus</i>); рід Груша (<i>Pyrus</i>); ірга вільхолиста (<i>Amelanchier alnifolia</i>); рід горобина (<i>Sorbus</i>). Майєр (1990) зазначив, що інші види ірги (<i>Amelanchier</i>): ірга деревовидна (<i>A. arborea</i>); ірга канадська (<i>A. canadensis</i>); ірга крупнолиста (<i>A. obovalis</i>) можуть бути рослинами-господарями для <i>A. quadrigibbus</i>. Невелику кількість личинок також спостерігали на сливі пенсильванській (<i>P. pensylvanica</i>) (Maier, 1990). Культурні рослини-господарі вирощуються по всьому регіону EPPO, а роди <i>Crataegus</i>, <i>Prunus</i> та <i>Sorbus</i> добре представлені в дикій флорі. Загальний список рослин-господарів: <i>Amelanchier alnifolia</i>, <i>Amelanchier arborea</i>, <i>Amelanchier canadensis</i>, <i>Cornus sericea</i>, <i>Crataegus crus-galli</i>, <i>Crataegus holmesiana</i>, <i>Crataegus macrosperma</i>, <i>Crataegus mollis</i>, <i>Crataegus punctata</i>, <i>Cydonia oblonga</i>, <i>Malus coronaria</i>, <i>Malus domestica</i>, <i>Prunus cerasus</i>, <i>Prunus emarginata</i>, <i>Prunus pensylvanica</i>, <i>Prunus serotina</i>, <i>Prunus virginiana</i> var. <i>demissa</i>, <i>Prunus virginiana</i>, <i>Pyrus communis</i>, <i>Sorbus sp.</i> Наявність рослин-господарів в зоні АФР. В зоні АФР присутні насадження багатьох видів рослин-господарів, які можуть бути пошкоджені <i>A. quadrigibbus</i>. Вони вирощуються для виробництва плодів (комерційно або в приватних садах), для декоративних цілей (приватних та громадських садів), озеленення міст тощо. Деякі з рослин-господарів існують в дикій природі в зоні АФР. В зоні АФР є сприятливі природні умови для садівництва: помірний клімат, родючі ґрунти, достатня кількість сонячних днів та сталі практики вирощування плодкових культур. Найбільш розвинене промислове садівництво зосереджене у центральних, західних та частково південних областях. Лідерами садівництва є: Вінницька, Хмельницька, Чернівецька, Закарпатська, Дніпропетровська, Полтавська, Львівська та Тернопільська області.

	Найбільшу частку у виробництві яблук в зоні АФР має Вінницька область. За даними аграрних видань і профільних експертів у окремі роки на Вінниччину припадало близько 35-40% промислового виробництва яблук України; область стабільно займає 1 місце за валовим збором яблук; тут зосереджені найбільші інтенсивні сади та сучасні фруктосховища. Після Вінницької області найбільшими виробниками є: Чернівецька область, Хмельницька область, Тернопільська область, Закарпатська область. Разом Вінницька, Чернівецька, Закарпатська та Хмельницька області формують приблизно 55% усього виробництва яблук України (журнал «Пропозиція» 2017, платформа AGRI-GATOR.com.ua 2024). В останні роки до лідерів - виробників яблук додалась Львівська область (за даними Держстату 2023). Стосовно виробництва груш. В зоні АФР найбільше виробляють в Чернівецькій області - близько 15-16% усіх груш України. Після Чернівецької області найбільшими виробниками є: Дніпропетровська область (близько 11%); Полтавська область (близько 10%); Львівська область (близько 9%). Ці чотири області разом забезпечують майже половину всього виробництва груш в Україні («Укрсадвинпром» 2023). Детальніша інформація щодо площ насаджень та обсягів виробництва яблук і груш та деяких інших культур – господарів <i>A. quadrigibbus</i> за 2023 рік в зоні АФР (в розрізі областей) подані в додатках 5 та 6.
Рівень невизначеності:	Низький.
Кліматичні умови в зоні АФР:	<i>A. quadrigibbus</i> є північноамериканським шкідником. Для розвитку йому підходить переважно помірно-континентальний клімат з холодними зимами та теплим літом: теплі весняні та літні температури та умови холодного зимового спокою. Ключові пороги: імаго з'являються, коли температура поверхні ґрунту досягає близько 16°C протягом щонайменше 24 годин. Активність та політ дорослих особин значно зростають вище 21°C. З огляду на мапу поширення <i>A. quadrigibbus</i>, ця комаха адаптована до холодних канадських зим, вологого помірного клімату США, деяких сухіших континентальних регіонів. Шкідник зустрічається у вологому східному регіоні Північної Америки, прерійних регіонах Канади, напівпосушливих континентальних районах, субтропічних частинах півдня США та Мексики. Це свідчить про відносно широку кліматичну толерантність, помірну посухостійкість, адаптивність до різних режимів опадів. Але шкідник сильно залежить від розвитку своїх рослин-господарів. Його життєвий цикл синхронізований з періодами цвітіння, утворення зав'язі, розвитком та досягання плодів. Відповідні кліматичні зони. Шкідник вважається придатним для акліматизації на значній частині території Європи, південної Канади, північної та центральної частини США, регіонів помірних садів по всьому світу. Відповідно до висновку EFSA - європейський клімат дуже схожий на північноамериканський, що дає підстави стверджувати про наявність великого потенціалу до інтродукції (проникнення, акліматизації та розповсюдження).

	Значні частини зони АФР (України), ймовірно, будуть кліматично придатними для заселення, особливо: Вінницька, Чернівецька, Закарпатська, Хмельницька, Черкаська області, оскільки ці регіони поєднують помірні зими, тепле літо, наявність великих площ насаджень яблуні та груші. З огляду на світову мапу кліматичних типів Кеппена-Гейгера, на переважній частині території зони АФР присутні такі кліматичні типи як Dfa (континентальний, без сухого сезону, спекотне літо) та Dfb (континентальний, без сухого сезону, тепле літо). Крім того, є обмежена територія – в Одеській області та АР Крим є регіони з типом клімату Cfa – помірний, без сухого сезону, спекотне літо. Країни сучасного поширення <i>A. quadrigibbus</i> характеризуються багатьма типами клімату Кеппена-Гейгера, частина з яких присутні і на території зони АФР. Зокрема найбільші території в зоні АФР охоплюють такі типи: Dfa та Dfb Докладніша інформація щодо типів клімату та порівняння з мапою поширення <i>A. quadrigibbus</i> подана в додатку 7. В зоні АФР немає насаджень рослин господарів закритого ґрунту, тому в цьому АФР кліматичні умови закритого ґрунту не розглядаються. В цілому, можна зробити висновок, що в зоні АФР присутні (в достатній кількості) території з відповідними кліматичними умовами, які сприятливі для акліматизації, розвитку та розповсюдження <i>A. quadrigibbus</i>.
Рівень невизначеності:	Низький. <i>Вважається, що в зоні АФР наявні кліматичні умови, необхідні для акліматизації й розвитку виду <i>A. quadrigibbus</i>.</i>
Потенційні економічні збитки в зоні АФР:	На початку ХХ століття <i>A. quadrigibbus</i> вважався головним шкідником, який завдавав серйозної шкоди врожаю яблук: у деяких канадських садах пошкоджувалося до 50 % плодів (Campbell et al., 1989). Більшість пошкоджень відбувалася в необроблених садах, ймовірно там, де також були присутні дикі рослини-господарі. Однак з 1940-х та 1950-х років значення цього організму зменшилося, ймовірно через застосування пестицидів у фруктових садах, і повідомляється лише про поодинокі спалахи. Проте <i>A. quadrigibbus</i> все ще час від часу завдає локальних збитків у деяких частинах Північної Америки (Burke, 1976). Ліст (1932) зазначав, що <i>A. quadrigibbus</i> вперше був зареєстрований як шкідливий для культурних вишень у Колорадо (США) у 1914 році, а згодом став серйозним шкідником. Хьорнер і Ліст (1952) повідомили про те, що він завдає серйозної шкоди вишням у Північному Колорадо у 1945 році. Бакелл (1930) описав пошкодження культурних груш, завдані <i>A. quadrigibbus</i> у районі Салмон-Арм Британської Колумбії (Канада) протягом вегетаційних періодів 1927-1929 років. Steeves et al. (1979) повідомили про <i>A. quadrigibbus</i> як про нового шкідника ірги вільхोलистої (<i>Amelanchier alnifolia</i>), північноамериканського чагарнику прерійних регіонів, що дає плоди, відомі як «juneberries». Рослину було введено в культуру, і різні сорти доступні в продажу. Консультант з питань сільського господарства штату Міннесота Hahn (2007) описав <i>A. quadrigibbus</i> як мало поширеного (рідкісного) шкідника, що не викликає загального занепокоєння в Міннесоті. У Британській Колумбії (Канада) цей вид розглядається як епізодичний шкідник яблуні, пошкодження від якого переважно відзначаються в садах на периферії плодкових насаджень (British

	Columbia MAF, 2016). Дорослі особини пошкоджують плоди, роблячи невеликі проколи під час харчування та відкладання яєць. Пошкодження можуть призвести до того, що плоди стають горбистими та деформованими, найсильніше пошкоджуються молоді плоди (British Columbia MAF, 2016). Передчасне опадання заражених плодів призводить до втрати врожаю (British Columbia MAF, 2016). Дорослі особини, що з'являються влітку, живляться більшими та більш розвиненими плодами. Пошкодження від живлення спричиняють утворення неглибоких виїмок на поверхні плоду. Зона живлення (на плоді) може стати коричневою та зморщеною внаслідок випаровування вологи через пошкоджену поверхню (Ritcher, 1936). Ранки, розташовані близько одна до одної на плоді, можуть призвести до утворення мертвих заглиблень, що знижує якість плодів та їхню товарність (Hahn, 2007; British Columbia MAF, 2016). ЕРРО зазначає, що більшість свідчень (посилань, статей) про шкодочинність <i>A. quadrigibbus</i> досить давні. Наразі цей вид вважається вторинним шкідником яблук у Східній Канаді та США, рідко завдаючи шкоди економічного значення (Bloem <i>et al.</i>, 2002; Morin <i>et al.</i>, 2020). Однак пошкодження груш, спричинені <i>A. quadrigibbus</i>, були виявлені в обмеженій кількості садів в Онтаріо та Британській Колумбії (Agriculture and Agri-Food Canada, 2020), і для додаткової оцінки частоти та поширення цього виду шкідників необхідні дослідження. SABI (2017) робить висновок, що <i>A. quadrigibbus</i> є епізодичним, іноді значним шкідником у комерційних садах яблунь, груш та, можливо, вишні. Для зони АФР приклади щодо збитків, наведені вище також є актуальними, і, у зв'язку з тим, що основні рослини-господарі <i>A. quadrigibbus</i> широко вирощуються в зоні АФР ці збитки, потенційно матимуть велике економічне значення. Плодові культури родини Розоцвітих (Rosaceae), зокрема яблуні і груші, є одними з найбільш популярних і поширених плодових культур в зоні АФР. Їх частка в загальному плодово-ягідному ринку становить понад 55 відсотків.
Висновок щодо категоризації ШО:	Вид <i>A. quadrigibbus</i> має ознаки карантинного шкідливого організму і може представляти фітосанітарний ризик для зони АФР (України). Підстави: ✓ <i>в зоні АФР присутні рослини-господарі шкідливого організму (наявні офіційні дані щодо площ насаджень, обсягів виробництва та технологій вирощування основних рослин-господарів <i>A. quadrigibbus</i> в усіх областях (частинах зони АФР));</i> ✓ <i>в зоні АФР наявні основні кліматичні умови, необхідні для акліматизації й розвитку виду <i>A. quadrigibbus</i>;</i> ✓ <i>у випадку потенційної акліматизації і розповсюдження в зоні АФР <i>A. quadrigibbus</i>, с/г виробники основних рослин-господарів, приватні господарства населення, а також пов'язані з цими рослинами галузі господарства можуть зазнати економічних збитків: від помірних до значних (в т. ч. можуть бути соціальні наслідки).</i>

Розділ Б
Оцінка ймовірності інтродукції (проникнення й акліматизація)
та розповсюдження шкідливого організму

Шляхи проникнення ШО:	Дорослі особини <i>A. quadrigibbus</i> добре літають (Smith et al., 1997). Яйця, личинки та лялечки можуть переноситися разом із зараженими плодами (хоча немає жодних записів про їх перехоплення, ЕРРО). Оскільки більшість заражених плодів передчасно опадає, їх переміщення або утилізація без належного знищення можуть сприяти поширенню <i>A. quadrigibbus</i> за межі садів. Шляхи проникнення включають - наявність личинок і лялечок у заражених плодах-господарях, а також дорослих особин, що зимують у ґрунті біля коренів призначених для висаджування рослин у стані спокою. Шляхи можливого проникнення в зону АФР. 1. Свіжі плоди рослин-господарів (основний). 2. Садивний матеріал рослин-господарів (плодові культури родини Розоцвітих (Rosaceae)), крім насіння. Свіжі плоди рослин-господарів. В зону АФР регулярно імпортуються свіжі плоди рослин-господарів <i>A. quadrigibbus</i>, зокрема яблука та груші з різних країн світу. Обсяги імпорту яблук і груш в Україну суттєво коливаються в залежності від сезону. У 2025 році (за січень-травень) Україна імпортувала 13,3 тис. тонн яблук, груш і айви, а основними постачальниками цих плодів до України були Польща (56,7% від загального імпорту), Нідерланди (18,6%) та Молдова (7,4%). Є ймовірність того, що партії таких товарів могли бути сформовані з менших партій неєвропейського походження, зокрема з країн поширення шкідника. За даними Держстату України за період 2021-2024 роки в зону АФР імпортовано понад 156 тис. тонн плодів яблук, груш і айви свіжих (УКТЗЕД 0808 включає ці види плодів разом). Садивний матеріал рослин-господарів. Оскільки імаго <i>A. quadrigibbus</i>, подібно до інших видів плодових довгоносиків, зимують у ґрунті біля коренів рослин-господарів, що можуть призначатись для висаджування, вони потенційно можуть знаходитись на (у) коренях таких рослин, особливо якщо саджанці постачаються із закритою кореневою системою. Офіційна державна статистика не виокремлює саджанці рослин-господарів (зокрема яблуні і груші) в окремий код товарної номенклатури УКТЗЕД. За даними митниці (і відповідно Держстату), вони обліковуються в загальній категорії «живі рослини, дерева та кущі з їстівними плодами». За даними Держстату України за період 2021-2024 роки в зону АФР імпортовано понад 5,4 тис. тонн садивного матеріалу, що відповідає коду УКТЗЕД 0602 (до якого входять і дерева, кущі та чагарники з їстівними плодами або горіхами, щеплені чи нещеплені). В основному садивний матеріал плодових та горіхоплідних культур надходять з європейських розсадників. Головними постачальниками є Італія, Нідерланди та Польща. Також частина саджанців імпортується зі США. Зокрема у 2021-2022 роках зафіксовано імпорт саджанців зі США – країни, де поширений <i>A. quadrigibbus</i>
-------------------------------------	---

в загальній кількості понад 97 тис кг.

Загальні дані щодо обсягу імпорту рослин-господарів (в т.ч. плодів) *A. quadrigibbus* (за даними Держстату України) подані в додатку 8.

Крім того, станом на час проведення АФР діє Постанова № 398, прийнята 01 квітня 2022 року з метою спрощення фітосанітарного контролю імпортованих рослинних вантажів. Цією постановою передбачено, що на період воєнного стану та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, фітосанітарний контроль для об'єктів регулювання, що класифікуються за товарними групами 07, 08, 09, 10, 11, 12 згідно з УКТ ЗЕД, при ввезенні на митну територію України проводиться виключно шляхом зовнішнього та/або внутрішнього інспектування без проведення огляду та фітосанітарної експертизи (аналізу), крім випадків, коли:

- фітосанітарні сертифікати та/або фітосанітарні сертифікати на реекспорт відсутні або недійсні;
- об'єкти регулювання не відповідають інформації, що міститься у фітосанітарному сертифікаті та/або фітосанітарному сертифікаті на реекспорт;
- під час проведення внутрішнього та/або зовнішнього інспектування державними фітосанітарними інспекторами виявлено зараження або ознаки зараження чи пошкодження об'єктів регулювання регульованими шкідливими організмами.

Оскільки плоди рослин-господарів належать саме до групи 08, є висока вірогідність, що шкідливий організм - *A. quadrigibbus* може проникнути до зони АФР непоміченим.

Ймовірність зв'язку ШО з шляхами проникнення в зону АФР, ймовірність перенесення на відповідні рослини-господарі в зоні АФР.

За даними EFSA, станом на травень 2025 року, перехоплень *A. quadrigibbus* не було зареєстровано.

Однак EFSA наголошує на тому, що переміщення саджанців рослин-господарів становить потенційну загрозу для завезення цього шкідника до ЄС. Розсадники та садові центри, що займаються виробництвом, зберіганням або розповсюдженням рослин-господарів, визначені **як потенційні місця ризику**. Навколишні території, де вирощуються рослини-господарі, розмножуються або ростуть у природних ландшафтах, можна визначити як **зони ризику**.

Відповідно до біологічних особливостей розвитку *A. quadrigibbus* заражені плоди зазвичай передчасно опадають і ймовірність того, що вони залишаться на дереві, низька. Однак, у деяких випадках плоди можуть залишатися на дереві, що дозволяє яйцям, личинкам та лялечкам потенційно розвиватися всередині них.

Підприємства, які зберігають, переміщують, торгують, обробляють, переробляють та утилізують плоди *M. domestica* (яблука), *P. communis* (груші) та *P. cerasus* (вишні) або будь-якої іншої рослини-господаря, пов'язані з **підвищеним ризиком** щодо *A. quadrigibbus*.

Митні термінали та логістичні центри, пакувальні цехи, переробні підприємства, сушарки фруктів на відкритому повітрі, ринки свіжих фруктів та місця годівлі худоби також можна визначити як **місця ризику**. **Зонами ризику** вважаються також райони з рослинами-господарями поблизу цих місць.

Перенесення на відповідні рослини-господарі в зоні АФР.

	В зоні АФР широко поширені насадження багатьох видів та родів рослин-господарів, які можуть бути пошкоджені <i>A. quadrigibbus</i>. Вони вирощуються для виробництва плодів (комерційно або в приватних садах), для декоративних цілей (приватних та громадських садів), озеленення міст тощо. Деякі з рослин-господарів існують в дикій природі в зоні АФР. Однак немає точних відомостей про наявність контакту із виробничими зонами в місцях сортування і пакування імпортованих плодів. Ймовірність потрапляння <i>A. quadrigibbus</i> на відповідні рослини-господарі зараз оцінюється в діапазоні від низької до середньої через те, що немає достовірних відомостей, які б підтверджували факти перехоплень шкідника в садивному матеріалі чи плодах рослин-господарів.
Загальна ймовірність проникнення ШО в зону АФР:	1. Висока – з свіжими плодами рослин-господарів. <i>Рівень невизначеності – високий*.</i> 2. Середня – з садивним матеріалом рослин-господарів, крім насіння. <i>Рівень невизначеності – високий**.</i> * оскільки не встановлено точну чи приблизну кількість партій імпортованих плодів рослин-господарів <i>A. quadrigibbus</i>, які надходять в зону АФР з країн ЄС і можуть бути сформовані з менших партій не європейського походження, зокрема з країн поширення шкідника, а також немає даних про перехоплення <i>A. quadrigibbus</i> в партіях плодів; ** оскільки відсутнє виокремлення садивного матеріалу рослин-господарів <i>A. quadrigibbus</i> (зокрема яблуні і груші) в окремий код товарної номенклатури УКТЗЕД, тому обсяги неможливо відслідкувати, а також немає даних про перехоплення <i>A. quadrigibbus</i> в партіях садивного матеріалу.
Ймовірність акліматизації (укорінення) ШО:	Наявність рослин-господарів в зоні АФР (в т. ч. альтернативних). В зоні АФР присутні насадження багатьох видів та родів рослин-господарів, які можуть бути пошкоджені <i>A. quadrigibbus</i>. Вони вирощуються для виробництва плодів (комерційно або в приватних садах), для декоративних цілей (приватних та громадських садів), озеленення міст тощо. Деякі з рослин-господарів існують в дикій природі в зоні АФР. В зоні АФР є сприятливі природні умови для садівництва: помірний клімат, родючі ґрунти, достатня кількість сонячних днів та сталі практики вирощування плодівих культур. Найбільш розвинене промислове садівництво зосереджене у центральних, західних та частково південних областях. Лідерами садівництва є: Вінницька, Хмельницька, Чернівецька, Закарпатська, Дніпропетровська, Полтавська, Львівська та Тернопільська області. Найбільшу частку у виробництві яблук в зоні АФР має Вінницька область. Після Вінницької області найбільшими виробниками є: Чернівецька область, Хмельницька область, Тернопільська область, Закарпатська область. В зоні АФР найбільше груш виробляють в Чернівецькій області - близько 15-16% усіх груш України. Після Чернівецької області найбільшими виробниками є: Дніпропетровська область (близько 11%); Полтавська область (близько 10%); Львівська область (близько 9%). Детальніша інформація щодо площ насаджень та обсягів виробництва яблук і груш та деяких інших культур – господарів <i>A. quadrigibbus</i> за 2023 рік в зоні АФР (в розрізі областей) подані в додатках 5 та 6.

Таким чином, вважається, що в зоні АФР є достатньо місцевих видів рослин-господарів *A. quadrigibbus* як в природніх умовах так і у виробничих садах та господарствах населення.

Відповідність кліматичних умов в зоні АФР (в т. ч. у закритому ґрунті).

Імаго *A. quadrigibbus* з'являються, коли температура поверхні ґрунту досягає близько 16°C протягом щонайменше 24 годин. Активність та літ дорослих особин значно зростають вище 21°C. Шкідник залежить від розвитку своїх рослин-господарів. Його життєвий цикл синхронізований з періодами цвітіння, утворення зав'язі, розвитком та досягання плодів.

Шкідник вважається придатним для акліматизації на значній частині території Європи, південної Канади, північної та центральної частини США, регіонів помірних садів по всьому світу.

Відповідно до висновку EFSA – європейський клімат дуже схожий на північноамериканський, що дає підстави стверджувати про наявність великого потенціалу до інтродукції (проникнення, акліматизації та розповсюдження).

Значні частини зони АФР (України), ймовірно, будуть кліматично придатними для заселення, особливо: Вінницька, Чернівецька, Закарпатська, Хмельницька, Черкаська області, оскільки ці регіони поєднують помірні зими, тепле літо, наявність великих площ насаджень яблуні та груші.

З огляду на світову мапу кліматичних типів Кеппена-Гейгера, на переважній частині території зони АФР присутні такі кліматичні типи як Dfa (континентальний, без сухого сезону, спекотне літо) та Dfb (континентальний, без сухого сезону, тепле літо). Країни сучасного поширення *A. quadrigibbus* характеризуються багатьма типами клімату Кеппена-Гейгера, частина з яких присутні і на території зони АФР - Dfa та Dfb.

Докладніша інформація щодо типів клімату та порівняння з мапою поширення *A. quadrigibbus* подана в додатку 7.

Для умов відкритого ґрунту, можна вважати, що в зоні АФР присутні (в достатній кількості) території з відповідними кліматичними умовами та сприятливі для акліматизації, розвитку та розповсюдження *A. quadrigibbus*

Наскільки підходять умови закритого ґрунту для акліматизації?

В зоні АФР В немає насаджень рослин господарів *A. quadrigibbus* закритого ґрунту, тому в цьому АФР кліматичні умови закритого ґрунту не розглядаються.

Відповідні практики вирощування рослин-господарів та заходи контролю в зоні АФР.

Як вже було зазначено вище, в зоні АФР рослини-господарі, *A. quadrigibbus* зокрема яблуні і груші, а також інші види та роди рослин-господарів, вирощуються повсюдно для виробництва плодів (комерційно або в приватних садах), для декоративних цілей (приватних та громадських садах і парках), озеленення міст тощо. Деякі з рослин-господарів існують в дикій природі в зоні АФР.

Відповідно існують усталені практики та технології вирощування, а також районовані сорти рослин-господарів *A. quadrigibbus*.

В сучасних плодкових господарствах (садах) в зоні АФР технології вирощування яблунь та груш базуються на створенні інтенсивних садів із крапельним зрошенням та шпалерною опорою. Головний акцент робиться на

виборі карликових підщеп, щільній схемі посадки та регулярному формуванні крони для отримання максимального врожаю вже на 2-3 рік.

Перед садінням проводять глибоку оранку, вносять органічні добрива (гній, компост) та фосфорно-калійні добрива. Для закладання саду найкраще підходять родючі ґрунти: суглинисті або супіщані ґрунти зі слабкою чи нейтральною реакцією (рН від 5,7 до 7,0).

Дерева садять або восени (за місяць до морозів) або в ранній весняний період. Використовують карликові підщепи, для груш - айву.

Важливим для отримання гарного врожаю є догляд, обрізка та формування крони дерев.

Формування крони: найпопулярніші схеми для інтенсивних садів - струнке веретено або супер-веретено. Дерева обрізають навесні або влітку, стимулюючи ріст плодових бруньок і забезпечуючи доступ світла.

Шпалера: встановлення стовпів та дротів є обов'язковим для утримання дерев на карликових підщепах.

Нормування врожаю: видалення зайвої зав'язі (вручну або хімічним шляхом) проводять для уникнення періодичності плодоношення та отримання великих плодів.

Зрошення та підживлення: на всій території зони АФР (України) рекомендоване обов'язкове використання систем крапельного зрошення. Добова норма води коригується залежно від фази вегетації. Живлення – вносять розчинні мінеральні добрива разом із поливом. Проводять листові підживлення мікроелементами.

Захист від хвороб та шкідників (актуально як для великих господарств так і для садів громадян).

Захист яблунь та груш включає комплекс профілактичних і лікувальних заходів: застосування інсектицидів проти комах, фунгіцидів проти хвороб, а також агротехнічних методів (очищення кори, обрізка). Обробки проводять строго за фенологічними фазами розвитку дерев, чергуючи препарати.

Основні етапи обробки дерев: 1) до розпускання бруньок (рання весна); 2) фаза рожевого бутону (перед цвітінням); 3) після цвітіння (опадання 80% пелюсток); 4) період росту та дозрівання плодів застосовуючи препарати з коротким строком очікування, щоб захистити врожай без накопичення пестицидів.

Агротехнічні заходи.

Регулярна очистка стовбурів від старої кори, де люблять зимувати шкідники.

Збір та знищення падалиці (плоди можуть бути заражені личинками всередині).

Проведення щорічної санітарної обрізки крони для кращої вентиляції.

Очищення саду від рослинних залишків (опале листя, сухі гілки та бур'яни слугують головним місцем зимівлі шкідників).

Хімічні заходи.

В зоні АФР в програмах захисту садів використовуються інсектициди з такими ж діючими речовинами як і ті інсектициди, що застосовують в країнах поширення *A. quadrigibbus* для знищення шкідника, зокрема на основі таких діючих речовин: тіаклоприд, хлорпірифос, хлорантраніліпрол та Ціантраніліпрол.

	Тому, можна зробити припущення, що в більшості випадків, випадків діючі (стандартні) практики вирощування рослин-господарів, у т. ч. захист від шкідників будуть використовуватись і у випадку проникнення ШО в зону АФР, оскільки відомо про застосування таких практик до подібних (споріднених) ШО, які поширені в зоні АФР (наприклад брунькові довгоносики, яблуневий квіткоїд тощо). Однак немає гарантії, що такі існуючі заходи боротьби зможуть забезпечити знищення вогнищ шкідника та запобігання його розповсюдження як локально, так і в інші регіони зони АФР (у випадку реалізації заражених плодів та саджанців рослин-господарів). Відсутність у персоналу господарств досвіду візуальної діагностики ознак пошкодження плодів саме цим ШО та складність виявлення й ідентифікації личинок на початкових стадіях зараження свідчать про те, що діючі заходи контролю не зможуть запобігти появі локальним спалахам шкідника.
Загальна ймовірність акліматизації (укорінення) ШО:	Середня. <i>Рівень невизначеності – середній*.</i> <i>* оскільки немає відомостей про перехоплення <i>A. quadrigibbus</i> в партіях плодів і садивного матеріалу, а також невідомо про кількість партій імпортованих плодів рослин-господарів <i>A. quadrigibbus</i>, які надходять в зону АФР з країн поширення шкідника, а також відсутнє виокремлення садивного матеріалу рослин-господарів <i>A. quadrigibbus</i> (зокрема яблуні і груші) в окремий код товарної номенклатури УКТЗЕД тому обсяги неможливо відслідкувати.</i>
Ймовірність розповсюдження ШО в зоні АФР (після укорінення):	Відповідно до Регламенту ЄС № 2016/2031, а також МСФЗ № 11 можна окреслити умови, які визначають, що <i>A. quadrigibbus</i> вважається здатним до розповсюдження на відповідній території зони АФР (після проникнення, якщо він відсутній, або з територій свого поширення – якщо присутній, але не широко поширений). А саме, такі умови: - <i>придатність навколишнього середовища для природного поширення – придатне</i> (кліматичні умови зони АФР сприятливі для розвитку <i>A. quadrigibbus</i> в умовах відкритого ґрунту, умови закритого ґрунту в цьому АФР не розглядаються); - <i>наявність природних бар'єрів – в зоні АФР немає великих природних бар'єрів</i> (моря, океани, гори, пустелі та ін.), які можуть стримати розповсюдження <i>A. quadrigibbus</i> в межах окремих територій зони АФР; - <i>ймовірність розповсюдження разом з товарами або транспортними засобами – ймовірно</i> (розповсюдження <i>A. quadrigibbus</i> на короткі та великі відстані відбувається головним чином зі свіжими плодами рослин-господарів та садивним матеріалом, у випадку проникнення й акліматизації, є ймовірність розповсюдження між садами самостійними перельотами імаго а також між господарствами з плодами, саджанцями, забрудненою тарою та транспортними засобами); - <i>присутність рослин-господарів – присутні в усіх частинах зони АФР</i> (всі рослини-господарі описані вище); - <i>методи вирощування та заходи боротьби, що застосовуються на цій території, є сприятливими – так</i>, стандартні практики вирощування рослин-господарів не можуть гарантувати знищення ШО та запобігання його

	розповсюдження (зокрема інсектициди можуть бути не дуже ефективними, оскільки комахи знаходяться всередині плодів); - природні вороги та антагоністи шкідника відсутні або недостатньо здатні придушити шкідника – немає інформації щодо природних ворогів <i>A. quadrigibbus</i> в зоні АФР.
Загальна ймовірність розповсюдження ШО в зоні АФР (після укорінення):	Від середньої до високої. <i>Рівень невизначеності – середній*.</i> * На час проведення АФР не відомо про наявність в зоні АФР природних ворогів ШО.

Розділ В

Оцінка ймовірних економічних наслідків

Збитки (вплив) від ШО в поточному регіоні поширення:	Дорослі особини <i>A. quadrigibbus</i> пошкоджують плоди, роблячи невеликі проколи під час харчування та відкладання яєць. Пошкодження можуть призвести до того, що плоди стають горбистими та деформованими, найсильніше пошкоджуються молоді плоди (British Columbia MAF, 2016). Заражені плоди, що рано опадають, призводять до втрати врожаю (British Columbia MAF, 2016). Пошкодження від живлення спричиняють утворення неглибоких виїмок на поверхні плоду. Зона живлення (на плоді) може стати коричневою та зморщеною внаслідок випаровування вологи через пошкоджену поверхню (Ritcher, 1936). Ранки, розташовані близько одна до одної на плоді, можуть призвести до утворення мертвих заглиблень, що знижує якість плодів та їхню товарність (Hahn, 2007; British Columbia MAF, 2016). EPPO зазначає, що більшість свідчень (посилань, статей) про шкодочинність <i>A. quadrigibbus</i> досить давні. Наразі цей вид вважається вторинним шкідником яблук у Східній Канаді та США, рідко завдаючи шкоди економічного значення (Bloem <i>et al.</i>, 2002; Morin <i>et al.</i>, 2020). Однак пошкодження груш, спричинені <i>A. quadrigibbus</i>, були виявлені в обмеженій кількості садів в Онтаріо та Британській Колумбії (Agriculture and Agri-Food Canada, 2020), і для додаткової оцінки частоти та поширення цього виду шкідників необхідні дослідження. SABI (2017) робить висновок, що <i>A. quadrigibbus</i> є епізодичним, іноді значним шкідником у комерційних садах яблунь, груш та, можливо, вишні. Щодо країн ЄС. Відповідно до Звіту EFSA про категоризацію шкідливого організму - <i>Anthonomus quadrigibbus</i>, інтродукція цього шкідника у яблуневі та грушеві сади ЄС може потенційно вплинути на врожайність та якість плодів. Заходи контролю. Судячи з усього, останнім часом не з'являлося нових публікацій щодо боротьби з цим довгоносиком. Buckell (1930) рекомендував знищувати зарості дикої яблуні та глоду навколо садів, щоб зменшити накопичення популяції на альтернативних рослинах. Як тільки починають формуватися плоди, довгоносики починають їх пошкоджувати. Це відбувається до того, як опадє майже вся пелюстка, тому обробку в стадії чашечки слід проводити раніше, ніж це зазвичай робиться, або коли опадє 60% пелюсток. За даними Hammer (1932), обприскування інсектицидами, проведене навесні під час періоду живлення та відкладання яєць дорослими особинами, здавалося, давало
---	---

	помітний ефект. Hammer (1933) пропонував збирати падалицю принаймні двічі, але навіть якщо це робити, багато довгоносиків вилітають з яблук на деревах, що знижує ефективність цього методу боротьби. Також, Hammer (1936) перерахував сім видів паразитів <i>A. quadrigibbus</i> у штаті Нью-Йорк і згадав про наявність паразитичних грибів. Також зазначалося, що личинки гинуть від личинок <i>Cydia pomonella</i> та <i>Conotrachelus nenuphar</i>, коли ті з'являються в тих самих дрібних плодах. Bugbee (1967) повідомив про <i>Eurytoma fusca</i> та <i>E. mali</i> (Hymenoptera: Eurytomidae) як паразитів цього довгоносика. Відомо, що для боротьби з довгоноси́ком <i>A. quadrigibbus</i> в США застосовують інсектициди із груп неонікотиноїдів, фосфорорганічних сполук та регуляторів росту комах. Специфічні пестициди для контролю <i>Anthonomus</i> spp.: Тіаклоприд (напр., <i>Kalenco</i>) - ефективно контролює дорослих особин у період їх виходу (на стадії рожевого бутона/бутонізації). Хлорпірифос - класичний фосфорорганічний інсектицид, який використовують проти жуків, які перезимували. Хлорантраніліпрол та Циантраніліпрол - сучасні препарати (напр., <i>Кораген</i>), що застосовуються в програмах інтегрованого захисту садів. Альтернативні методи: додатковим способом контролю є механічний збір опалого плоду та збирання комах на екрани (струшування дерев за температури вище +21⁰ С.
Загальна величина збитків (впливу) від ШО в поточному регіоні поширення:	Середня. Рівень невизначеності – середній*. * більшість інформації про шкодочинність <i>A. quadrigibbus</i> досить давня. Наразі цей вид вважається вторинним шкідником яблук у Східній Канаді та США, рідко завдаючи шкоди економічного значення. Відповідно до висновків САВІ (2017) <i>A. quadrigibbus</i> є епізодичним, іноді значним шкідником у комерційних садах яблунь, груш та, можливо, вишні в країнах свого поширення.
Потенційні збитки (вплив) від ШО в зоні АФР:	Для зони АФР приклади щодо збитків, наведені вище також є актуальними, і, у зв'язку з тим, що основні рослини-господарі <i>A. quadrigibbus</i> широко вирощуються в зоні АФР ці збитки, потенційно матимуть велике економічне значення. Плодові культури родини Розоцвітих (Rosaceae) зокрема яблуні і груші є одними з найбільш популярних і поширених плодових культур в зоні АФР. Їх частка в загальному плодово-ягідному ринку становить понад 55 відсотків. Показники щодо виробництва та експорту рослин-господарів ШО в зоні АФР. Яблука. За даними видання Delo.ua у сезоні 2024/25 Україна експортувала на зовнішні ринки 16,8 тис. тонн яблук, загальна вартість яких становила \$10,1 млн. Цей показник на 64% менший, ніж у сезоні 2023/24, коли експорт яблук сягнув 47 тис. тонн. Протягом періоду з липня 2025 року по січень 2026 року Україна поставила на зовнішні ринки 11,7 тисячі тонн яблук. Загальна вартість експортованої продукції склала близько \$7 млн.

Основними напрямками для українського яблука залишаються Об'єднані Арабські Емірати, Саудівська Аравія та Узбекистан. Важливу роль відіграє Туреччина, через яку здійснюється реекспорт продукції до Іраку та країн Центральної Азії. Також стабільний попит зберігається з боку Швеції та частково Малайзії. Попри налагоджені канали збуту, конкуренція на цих ринках посилюється через внутрішні чинники в Україні (Delo.ua).

Груші.

З даними інформаційного агентства Agravery.com у 2024 році Україна розпочала повноцінний вихід на міжнародний ринок цього фрукта. Обсяг стартового експорту склав 200 тонн, а основні партії були направлені до країн Європейського Союзу та Грузії. Ринок перебуває на етапі становлення, а головними експортними напрямками в перспективі розглядаються ринки Азії, Близького Сходу та Скандинавії.

Варто зазначити, що попри розширення експортного потенціалу українських садівників, Україна експортує лише 2-5% від свого загального врожаю, тоді як понад 60% йде на перероблення.

Детальніша інформація щодо площ насаджень та обсягів виробництва яблук і груш та деяких інших культур – господарів *A. quadrigibbus* за 2023 рік в зоні АФР (в розрізі областей) подані в додатках 5 та 6. А обсяги експорту плодів рослин-господарів *A. quadrigibbus* подані в додатку 8.

Для зони АФР види (категорії) збитків, наведені вище для країн світу (особливо ЄС) також можуть бути актуальними, і, у зв'язку з тим, що основні рослини-господарі *A. quadrigibbus* широко вирощуються в зоні АФР ці збитки, потенційно матимуть велике економічне значення.

Очікуваний прямий вплив на плодові культури може бути середнім з середньою невизначеністю. Відомо, що в інших країнах (де поширений *A. quadrigibbus*) - це другорядний шкідник яблук (Східна Канада та США), що зрідка завдає суттєвого економічного значення.

Однак, враховуючи те, що даний ШО при проникненні в яблуневі та грушеві сади ЄС може потенційно вплинути на врожайність та якість плодів, а цьому АФР враховується його важливе економічне значення для зони АФР.

Проникнення й акліматизація *A. quadrigibbus* до зони АФР може призвести до зменшення обсягів виробництва через прямі втрати врожаю, спричинені шкідником й через збільшення виробничих витрат (в т.ч. на захист рослин).

Фермери можуть припинити виробництво або перейти на виробництво інших культур, оскільки виробництво плодів (яблук і груш) більше не буде економічно вигідним. В результаті, локально, це може спричинити зменшення обсягу виробництва та деякого зростання цін. Таким чином, споживачі можуть у довгостроковій перспективі понести частину витрат в результаті акліматизації *A. quadrigibbus* через вищі ціни.

Для виробників, що планують здійснювати експорт, заходи країн-імпортерів можуть мати значні наслідки, оскільки виявлення *A. quadrigibbus* на підприємстві зробить експорт до певних країн неможливим. Крім того, збільшаться витрати компаній на перевірку, спрямовану на гарантування відсутності шкідників на місці виробництва або виробничій ділянці.

Якщо *A. quadrigibbus* акліматизується в зоні АФР, а торговельні партнери вимагатимуть гарантій того, що продукція не містить *A. quadrigibbus*, це призведе до збільшення витрат на проведення фітосанітарних заходів і, ймовірно, до часткової втрати експортних ринків.

Непрямий економічний вплив. Втрати врожайності можуть призвести до зниження обсягу виробництва, що може призвести до зростання цін на плоди основних рослин-господарів, а також на вартість їх саджанців.

Вплив на навколишнє середовище. Очікується мінімальний вплив на біорізноманіття та рослинність у відкритому ґрунті. Немає інформації про вплив на навколишнє середовище з країн поширення *A. quadrigibbus*. Ймовірно інтродукція *A. quadrigibbus* призведе до збільшення використання інсектицидів і, таким чином, до збільшення впливу пестицидів на навколишнє середовище.

Соціальний вплив. В зоні АФР соціальний вплив буде головним чином пов'язаний з економічним впливом, який шкідник може мати на окремих виробників та на плодово-ягідну галузь в цілому. Вплив може бути пов'язаний з втратою робочих місць у випадках закриття господарств, які займаються вирощуванням рослин, обробкою, переробкою, транспортуванням, виготовленням та торгівлею продукцією пов'язаною з рослинами-господарями *A. quadrigibbus*.

Розповсюдження шкідника в зоні АФР може мати потенційно суттєве економічне значення. Очікується, що його прямий і непрямий вплив на плодіві культури буде значним за такими напрямками:

- втрати врожаю з точки зору врожайності та якості, вплив на прибутки виробників, що виникає внаслідок цього;
- витрати на заходи боротьби, та/або втрати через необхідність вирощування рослин-замінників;
- вплив на існуючі методи виробництва: проведення додаткових обстежень плодівих садів, додаткові витрати на підбір потрібних інсектицидів та збільшення кількості їх використання;
- зміни у витратах виробника або потребах у ресурсах, включаючи витрати на боротьбу та витрати на знищення та стримування;
- вплив на внутрішні та експортні ринки, включаючи вплив на доступ до експортних ринків та ймовірність фітосанітарних обмежень, що вводяться торговельними партнерами та/або НОЗР: можуть бути значні фінансові втрати, оскільки виявлення *A. quadrigibbus* в експортно орієнтованих господарствах зробить експорт до певних країн неможливим; можуть збільшитись витрати на проведення фітосанітарних процедур з метою гарантування відсутності шкідників на місці виробництва або виробничій ділянці;
- вплив на внутрішню продовольчу безпеку та безпечність харчових продуктів: можливий перехід на виробництво інших культур, оскільки виробництво плодів рослин-господарів *A. quadrigibbus* більше не буде економічно вигідним; локально, це може спричинити зменшення обсягу виробництва та зростання цін;
- ресурси, необхідні для додаткових досліджень та консультацій: можуть зрости витрати на дослідження та наукові розробки, включно з тими, які необхідні для розробки належної практики управління;
- вплив на зайнятість (зниження доходів працівників): може бути певний соціальний вплив (пов'язаний з загальним економічним впливом), зокрема, внаслідок закриття плодово-ягідних підприємств в галузі, можлива втрата робочих місць.

	Ці впливи та витрати в зоні АФР можуть коливатись від середніх до великих.
Загальна величина потенційних збитків (впливу) від ШО в зоні АФР:	Від середньої до великої. Рівень невизначеності – середній*. * немає сучасних даних (з підтвердженими показниками завданих збитків) про шкодочинність в країнах свого поширення (наприклад Канада, США); наразі цей вид вважається вторинним шкідником яблук, рідко завдає шкоди, що має економічне значення.
Визначення території в зоні АФР, що може бути під загрозою:	Основні рослини-господарі <i>A. quadrigibbus</i> – рослини роду Яблуня (<i>Malus</i>) Груша (<i>Pyrus</i>), Глід (<i>Crataegus</i>) вирощуються для виробництва плодів (комерційно або в приватних садах), для декоративних цілей (приватних та громадських садів), ростуть в дикій природі в зоні АФР. Яблуня і груша є одними з найбільш популярних плодових культур по всій зоні АФР. З високою ймовірністю <i>A. quadrigibbus</i> може акліматизуватись в усій зоні АФР, скрізь, де вирощуються рослини-господарі. Вважається, що в зоні АФР є достатньо місцевих видів рослин-господарів <i>A. quadrigibbus</i> як в природніх умовах так і у виробничих садах та господарствах населення. Лідерами промислового вирощування плодових є Вінницька, Хмельницька, Чернівецька, Закарпатська, Дніпропетровська, Полтавська, Львівська, Тернопільська області. Ці регіони, у разі проникнення ШО можуть перебувати під найбільшим ризиком щодо економічних збитків. Однак й інші області знаходяться в небезпеці. Висновок зроблено з урахуванням, зокрема, даних щодо широкого поширення рослин-господарів на території зони АФР, придатності кліматичних умов та інших факторів, описаних вище.
Загальна оцінка ризику ШО:	За результатами оцінки фітосанітарного ризику, який становить ШО, можна зробити висновок, що за відсутності фітосанітарного контролю є висока ймовірність його проникнення в зону АФР разом з імпортними свіжими плодами рослин-господарів, що масово завозяться, а також садивним матеріалом (на коренях саджанців); у випадку акліматизації, ймовірне його розповсюдження в інші регіони зони АФР в основному завдяки поширеній практиці вирощування рослин-господарів (особливо яблунь) у виробничих садах та господарствах (присадибних ділянках/садах) громадян. Подальше розповсюдження шкідника в зоні АФР може мати економічний вплив від середнього – до великого. Вся зона АФР вважається – зоною, що знаходиться під загрозою щодо розповсюдження ШО (з високою ймовірністю акліматизації ШО скрізь, де вирощуються рослини-господарі).
	Головні фактори, які підтверджують високий ризик щодо ШО: - вся зона АФР в кліматичному плані придатна для розповсюдження та акліматизації; - ШО може завдавати економічні збитки від середніх – до великих з низькими можливостями для контролю ШО; - ШО шкодить основним плодовим культурам (яблуні, груші), які важливі в зоні АФР, вирощуються широко на всій території зони АФР та мають значне економічне значення (а також соціальне). Загальна ймовірність:

	- проникнення ШО в зону АФР: ВИСОКА (з плодами), СЕРЕДНЯ (з садивним матеріалом); - акліматизації (укорінення) ШО в зоні АФР - СЕРЕДНЯ; - розповсюдження ШО в зоні АФР (після укорінення) - від СЕРЕДЬОЇ до ВИСОКОЇ. Загальна величина потенційних збитків (впливу) від ШО в зоні АФР – від СЕРЕДЬОЇ до ВИСОКОЇ. Загальний рівень невизначеності: - ВИСОКИЙ щодо ймовірності проникнення ШО в зону АФР; - СЕРЕДНІЙ щодо ймовірності акліматизації (укорінення) й розповсюдження ШО в зоні АФР та потенційних збитків (впливу) від ШО в зоні АФР.
ЗАКЛЮЧНИЙ ВИСНОВОК:	Шкідливий організм - <i>Anthonomus quadrigibbus</i> Say (великий яблуневий довгоносик) відповідає критеріям карантинного шкідливого організму для зони АФР (України). Вид <i>Anthonomus quadrigibbus</i> Say запропонований для включення до списку А-1 національного Переліку регульованих шкідливих організмів (карантинні організми, відсутні в Україні, розділу «Комахи»).

Стадія 3: Оцінка управління фітосанітарним ризиком

Прийнятність ризику.	<i>A. quadrigibbus</i> входить до переліку регульованих шкідливих організмів ЄС (Список А1 Карантинні шкідливі організми, відсутні в ЄС) та списків регульованих шкідливих організмів Аргентини, Чилі, Китаю, Сербії, Швейцарії, Туреччини, Великобританії Тому в цьому АФР, крім інших факторів, враховується регулювання щодо даного ШО країнами ЄС. Ризик від ШО (<i>A. eugenii</i>) визнано високим (неприйнятним), з урахуванням вимог пункту 3.3 МСФЗ № 11, та на підставі всіх сукупних ризиків, що визначені в процесі АФР усіма висновками щодо: - ймовірності проникнення ШО в зону АФР; - придатності кліматичних умов в зоні АФР для розповсюдження та акліматизації ШО; - ймовірності значних економічних збитків з низькими можливостями для контролю ШО; - завдання шкоди з боку ШО видам плодових культур, які важливі в зоні АФР та мають значне економічне значення (а також соціальне). Для зменшення ризику проникнення ШО в зону АФР та його розповсюдження на великі відстані необхідно застосовувати фітосанітарні заходи.
Фітосанітарні заходи:	Основним шляхом проникнення ШО в зону АФР є перенесення з зараженими свіжими плодами рослин-господарів. Садивний матеріал рослин-господарів становить дещо менший ризик. Плоди рослин-господарів повинні походити з районів, вільних від <i>A. quadrigibbus</i> та/або де застосовуються звичайні інтенсивні заходи боротьби. Рослини видів-господарів, що транспортуються з корінням, повинні бути

	вільними від ґрунту або ґрунт слід обробити від шкідника, і вони не повинні мати плодів (EPPO, 2022). Повинно проводитись інспектування плодів з метою виявлення ознак життєдіяльності шкідників. При підозрі на зараженість ШО - проведення фітосанітарної експертизи (аналізів). Імпортні плоди рослин-господарів повинні відповідати вимогам відповідного законодавства (зокрема статті 36 Закону України «Про карантин рослин», статті 59 Закону України «Про державне регулювання сфери захисту рослин» від 17.12.2024 № 4147-IX (набрання чинності – 17.01.2028)) та сертифікації, таким як вимоги щодо фітосанітарних сертифікатів.
Фітосанітарні заходи у вогнищі ШО:	- заборона вивезення свіжих плодів із зони зараження без проведення перевірки та лабораторної діагностики; - забезпечення походження садивного матеріалу (розсади) рослин-господарів з районів, вільних від ШО, а також саджанці (рослини) повинні бути без плодів (які можуть бути переносниками шкідника); - після виявлення ШО негайна обробка всіх рослин-господарів відповідними інсектицидами із груп неонікотиноїдів, фосфорорганічних сполук; - після застосування інсектицидів, видалення та знищення шляхом спалювання або глибокого закопування всіх плодів (як стиглих так і молодих), щоб зменшити популяцію довгоносика та мінімізувати ризик розповсюдження; - видалення та знищення (шляхом спалювання або глибокого захоронення) усіх сприйнятливих рослин-господарів по периметру саду. Також вкрай важливо видаляти та знищувати місця зимівлі імаго (опале листя, рослинні рештки тощо), бур'яни навколо оброблюваних садів; - запровадження карантинного режиму, за умови включення ШО до Переліку регульованих шкідливих організмів та виявлення ШО в процесі обстежень/моніторингу насаджень рослин-господарів); - обстеження/моніторинг головних рослин-господарів (зокрема <i>Malus domestica</i>, <i>Pyrus communis</i> та <i>Prunus cerasus</i>, а також на інших культурних та диких рослин-господарів видів <i>Crataegus</i>, <i>Malus</i> та <i>Prunus</i> слід проводити протягом наступного вегетаційного періоду (плодові дерева та інші рослини-господарі слід оглядати безпосередньо перед та під час зав'язування плодів на наявність імаго). Оптимальний період обстеження для виявлення імаго та ознак пошкодження, а також для встановлення пасток триває від весни до кінця літа. Візуальний огляд на наявність молодих стадій розвитку збігається з періодом дозрівання плодів (EFSA, 2025). - для обстежень використовувати жовті липкі пастки, які встановлюють до цвітіння, щоб виявити імаго. Для збору дорослих особин також можна використовувати сачок, оскільки довгоносика важко спостерігати на рослинах.
Відібрані фітосанітарні заходи.	Регулювання: за умови включення ШО до Переліку регульованих шкідливих організмів, та виявлення ШО при обстеженні/фітосанітарному моніторингу – запровадження карантинного режиму. Контроль свіжих плодів: обов'язкова наявність фітосанітарного сертифіката на партію плодів рослин-господарів, що імпортуються та підтвердження відсутності ШО шляхом лабораторної діагностики. Лабораторна діагностика: ідентифікація дорослих особин базується на

морфології, тоді як особини на інших стадіях розвитку слід доростити до стадії імаго. Не існує методів на основі ДНК, спеціально розроблених для ідентифікації цього ШО.

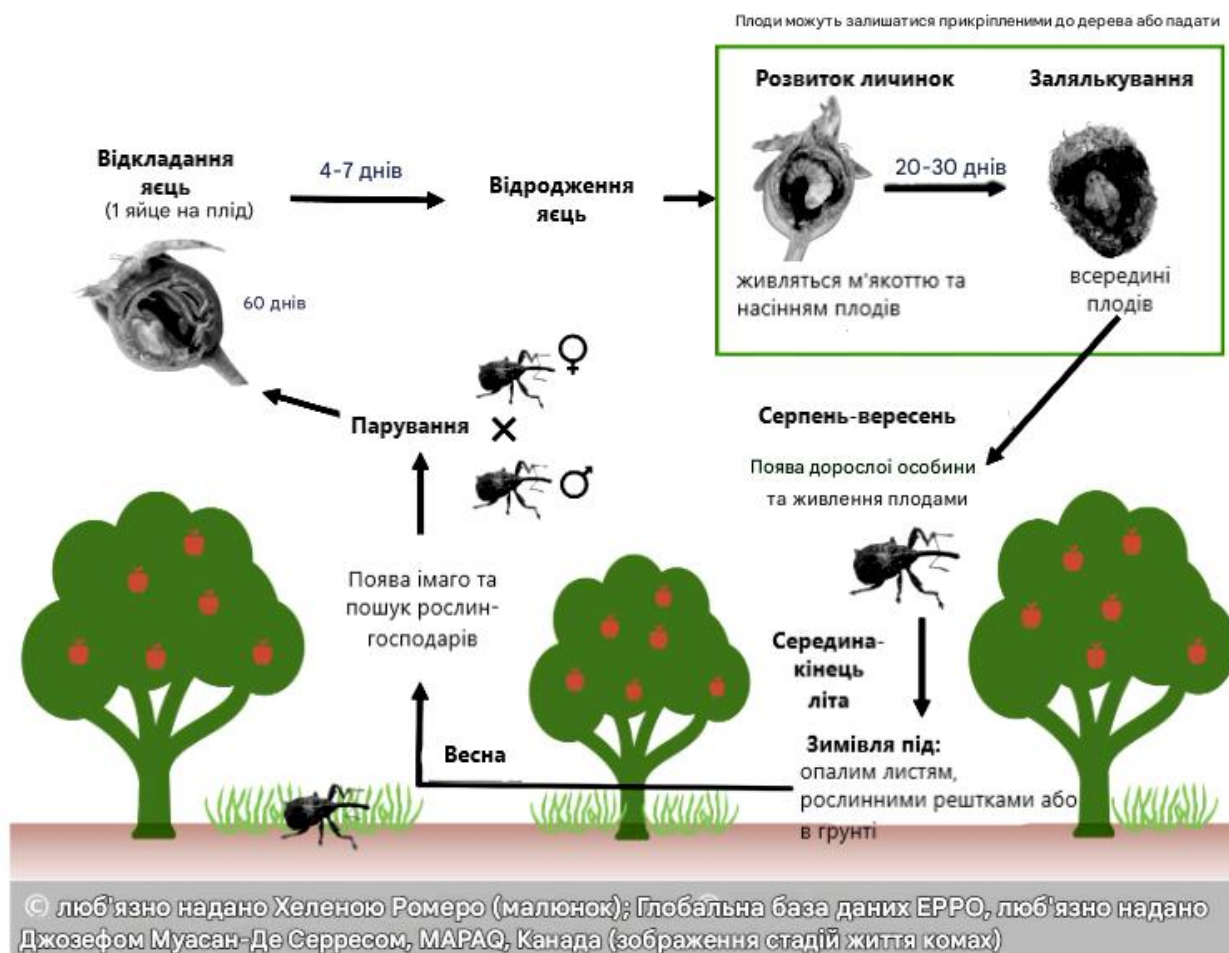
Обстеження/фітосанітарний моніторинг насаджень рослин-господарів: проведення регулярних обстежень насаджень рослин-господарів із застосуванням жовтих липких пасток; жовті липкі пастки, які встановлюють до цвітіння, щоб виявити імаго; плодові дерева слід оглядати безпосередньо перед та під час зав'язування плодів на наявність імаго (слід звертати увагу на молоді й стиглі плоди, опалі плоди, що мають характерні ознаки пошкодження ШО). Якщо спостерігаються ознаки пошкодження, плоди слід розрізати для виявлення недозрілих стадій розвитку (личинка, лялечка), які потрібно зібрати та надіслати до лабораторії.

Вимоги до експорту: при вивезенні продукції з зони АФР забезпечення виконання вимог фітосанітарного законодавства (протоколів) країн-партнерів в міжнародній торгівлі, зокрема тих, що вимагають підтвердження відсутності ШО в місцях вирощування.

Профілактика: не проводити розпакування/перепакування імпортованих плодів на території вирощування або зберігання вітчизняних плодів рослин-господарів, використання лише здорового (перевіреного) садивного матеріалу рослин-господарів, знищення бур'янів та проведення інформаційних кампаній щодо безпеки проникнення й розповсюдження ШО.

Додатки

Додаток 1

Життєвий цикл *Anthonomus quadrigibbus*

Додаток 2

Ознаки пошкодження *Anthonomus quadrigibbus*

А

В

А) Деформовані плоди внаслідок яйцекладки та розвитку личинок (Джерело: <https://gd.eppo.int/taxon/TACYQU/photos>);

В) Яйцекладка в плоді ірги. Отвір «запечатаний» екскрементами самки, яка відклала яйце (Джерело: <https://www.iriisphytoprotection.qc.ca/fr/insectes-et-autres-invertebres/ravageur/charancon-de-la-pomme>).

С) Деформовані яблука внаслідок яйцекладки та живлення (джерело: Міністерство сільського господарства Британської Колумбії <https://blog-fruit-vegetable-ipm.extension.umn.edu/2024/08/apple-curculio-lesser-known-orchard-pest.html>)

Додаток 3

Морфологічні ознаки *Anthonomus quadrigibbus*

3.1.

3.2.

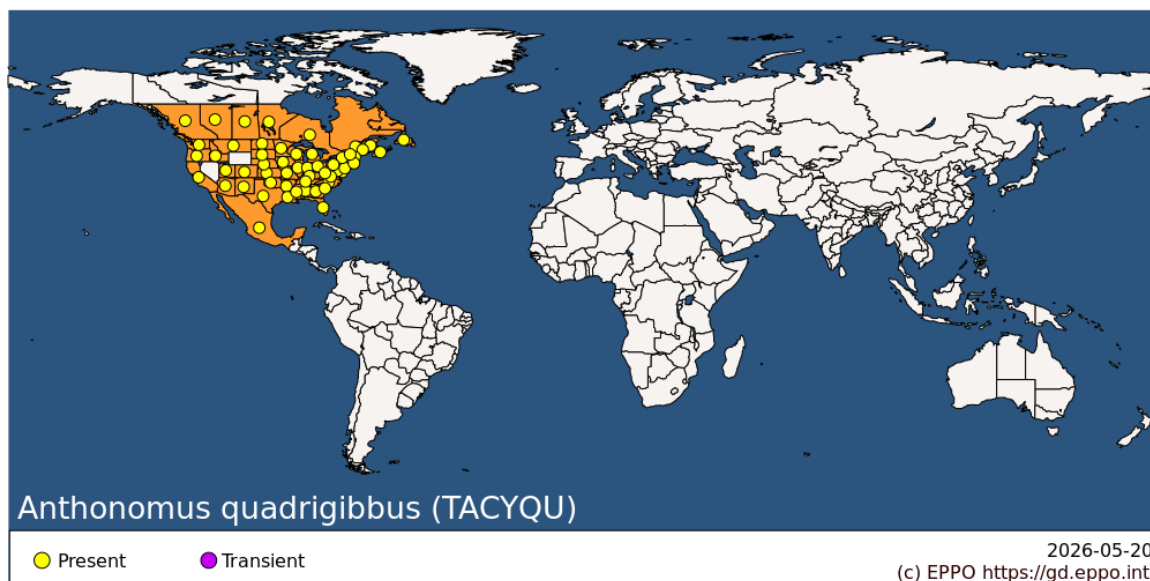
3.3.

3.4.

Різні життєві стадії *A. quadrigibbus* при розвитку в плодах ірги: 3.1. імаго, 3.2. яйце, 3.3. личинка, 3.4. лялечка (Джерело: <https://www.iriisphytoprotection.qc.ca/fr/insectes-et-autres-invertebres/ravageur/charancon-de-la-pomme>).

Додаток 4

Мапа поширення *Anthonomus quadrigibbus* в світі

Додаток 5

Статистичні дані за 2023 рік щодо деяких рослин-господарів *Anthonomus quadrigibbus*, які широкого культивуються в зоні АФР по регіонах України (за даними Держстату України)¹

Яблуня

Області	Господарства усіх категорій			
	площа насаджень, тис. га		обсяг виробництва (валовий збір) із загальної площі насаджень, тис. ц ²	урожайність, ц з 1 га площі насаджень у плодоносному віці
	усього	у плодоносному віці		
Україна	82,5	75,6	11727,5	154,8
Вінницька	17,0	15,9	2185,1	137,4
Волинська	1,3	1,1	235,3	200,3
Дніпропетровська	4,8	3,8	501,2	131,1
Донецька	0,6	0,6	70,5	124,2
Житомирська	1,4	1,3	238,0	176,5
Закарпатська	7,5	7,4	861,8	116,6
Запорізька	0,4	0,4	28,7	102,3
Івано-Франківська	4,0	3,7	368,1	99,0
Київська	3,3	3,0	475,3	156,1
Кіровоградська	1,3	1,1	45,9	39,6
Луганська	1,2	0,7	124,2	184,1
Львівська	6,6	6,2	937,1	151,0
Миколаївська	0,8	0,7	52,9	72,5
Одеська	1,2	1,1	194,7	177,1
Полтавська	1,9	1,6	486,6	295,2
Рівненська	2,5	2,3	280,5	121,0

Області	Господарства усіх категорій			
	площа насаджень, тис. га		обсяг виробництва (валовий збір) із загальної площі насаджень, тис. ц ²	урожайність, ц з 1 га площі насаджень у плодоносному віці
	усього	у плодоносному віці		
Сумська	1,5	1,4	75,0	56,4
Тернопільська	3,4	3,2	869,2	270,3
Харківська	2,1	1,8	120,5	67,1
Херсонська	...	...	...	...
Хмельницька	7,5	6,8	1449,3	213,0
Черкаська	1,4	1,3	92,3	68,4
Чернівецька	9,5	8,9	1951,0	219,1
Чернігівська	1,2	1,2	82,3	70,1

Груша

Області	Господарства усіх категорій			
	площа насаджень, тис. га		обсяг виробництва (валовий збір) із загальної площі насаджень, тис. ц ²	урожайність, ц з 1 га площі насаджень у плодоносному віці
	усього	у плодоносному віці		
Україна	11,9	10,8	1447,9	131,8
Вінницька	0,7	0,7	54,6	84,8
Волинська	0,2	0,2	38,2	169,7
Дніпропетровська	1,6	1,3	161,7	117,4
Донецька	0,2	0,2	27,8	175,7
Житомирська	0,2	0,2	42,1	180,1
Закарпатська	0,4	0,4	9,0	20,7
Запорізька	0,1	0,1	17,7	153,7
Івано-Франківська	0,7	0,6	61,6	96,0
Київська	0,7	0,6	68,4	106,1
Кіровоградська	0,3	0,3	27,6	92,8
Луганська	0,5	0,4	51,4	144,8
Львівська	1,1	1,0	129,1	121,8
Миколаївська	0,2	0,1	18,0	119,7
Одеська	0,6	0,5	67,8	139,4
Полтавська	0,5	0,5	148,3	301,6
Рівненська	0,6	0,6	95,8	172,7
Сумська	0,2	0,2	7,0	36,3
Тернопільська	0,2	0,2	34,7	149,2
Харківська	0,4	0,4	26,3	69,0
Херсонська	...	...	...	...
Хмельницька	0,6	0,5	98,4	190,1
Черкаська	0,3	0,3	21,5	63,8
Чернівецька	1,4	1,3	228,5	182,2
Чернігівська	0,2	0,2	12,4	60,8

1 – Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій, Запорізькій та Луганській областях.

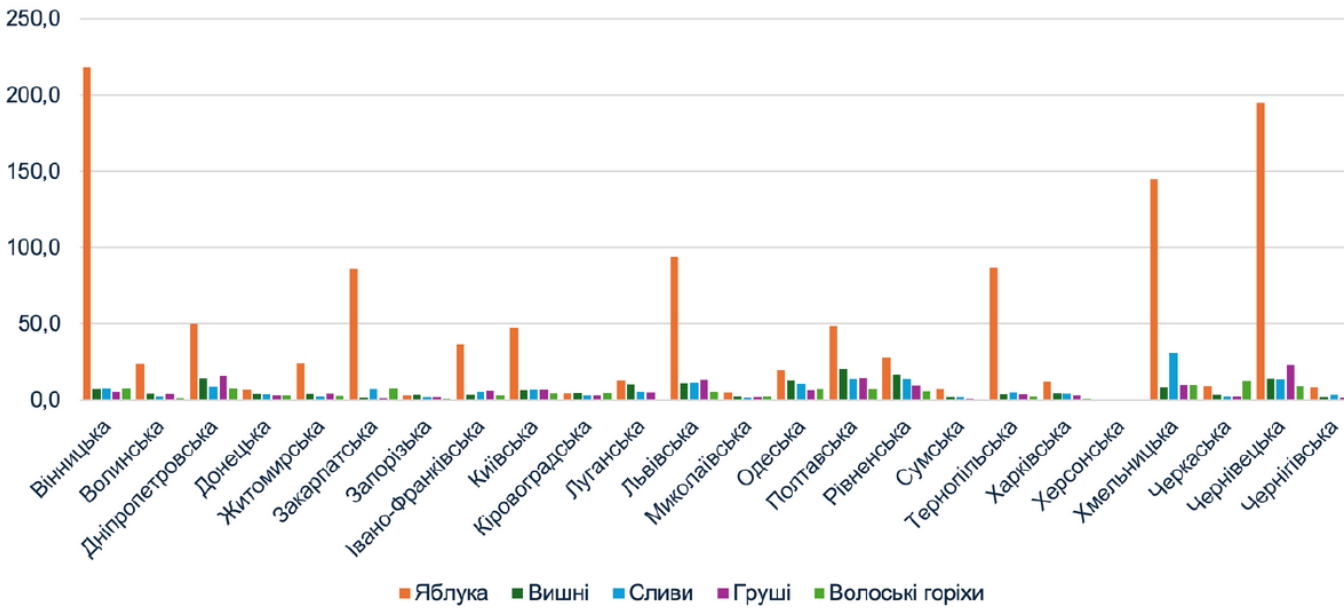
2 – Дані наведено з урахуванням збору продукції з дерев, які ростуть окремо поза садом.

Символ (к) – дані не оприлюднюються з метою виконання вимог Закону України «Про офіційну статистику» щодо забезпечення гарантій органів державної статистики щодо статистичної конфіденційності.

Крапки (...) – відомості відсутні.

Додаток 6

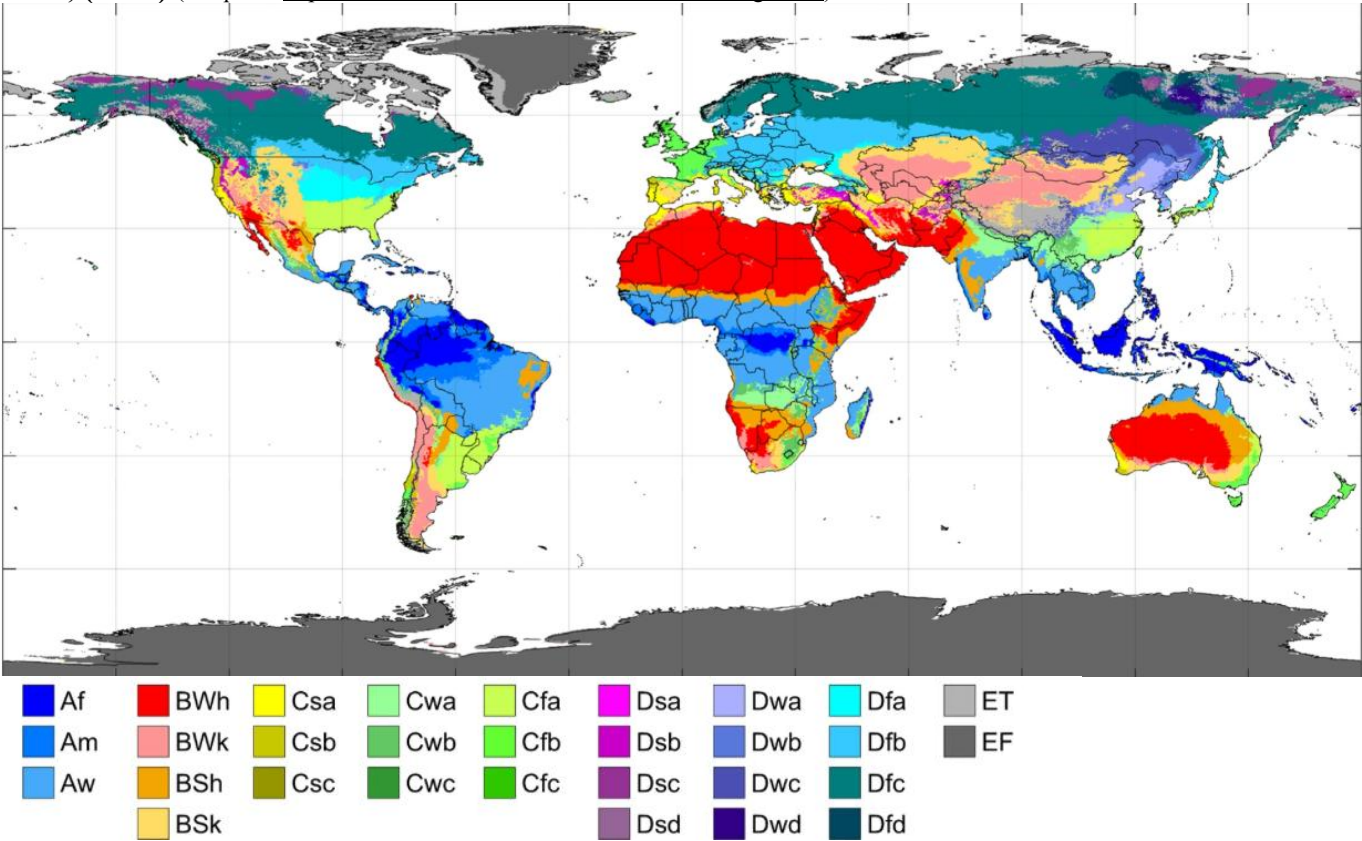
Обсяги виробництва плодових та горіхоплідних культур у 2023 році

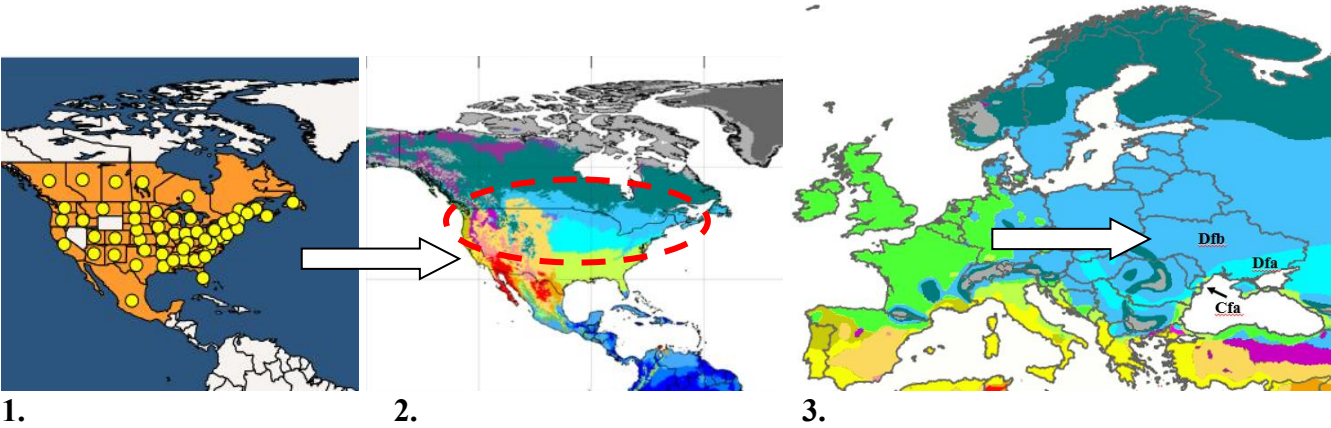
Відповідно до звіту щодо Огляду ринку свіжих фруктів та овочів у Європейському союзі та Україні за окремими культурами, 2024 (підготовлено Центром досліджень продовольства та землекористування при Київській школі економіки у співпраці з Міністерством аграрної політики та продовольства України, автор Ольга Галиця, редактор Марія Богонос)

Додаток 7

Сучасна мапа класифікації клімату Кеппена-Гейгера (1980–2016) на основі розробки від Peel et al., (2007) (джерело: <https://www.nature.com/articles/sdata2018214/figures/1>)

Порівняльні кліматичні мапи та мапа поширення *A. quadrigibbus*

1. Мапа поширення *A. quadrigibbus* EPPO.
 2. Мапа кліматичних типів Кеппена-Гейгера Північної Америки (пунктиром позначені зони з аналогічними типами клімату, країн де поширений *A. quadrigibbus*).
 - 3.Європейська мапа кліматичних типів Кеппена-Гейгера.
- Розшифровка абрєвіатури типів клімату наявних в зоні АФР:
Cfa – помірний, без сухого сезону, спекотне літо; *Dfa* – континентальний, без сухого сезону, спекотне літо; *Dfb* – континентальний, без сухого сезону, тепле літо.

Додаток 8

Обсяги експорту/імпорту рослин-господарів (в т.ч. плодів) *A. quadrigibbus*
(за даними Держстату України)

Зовнішня торгівля окремими видами товарів за країнами світу за січень-грудень 2021-2024 років					
Найменування (УКТЗЕД)	Одиниця виміру	Експорт		Імпорт	
		Кількість	Вартість, тис.дол.США	Кількість	Вартість, тис.дол.США
808000000 Яблука, груші та айва, свіжі ВСЬОГО:	Одиниця виміру				
2021 рік	кг	29810581,3	15183,6	25331693,2	15745,2
2022 рік	кг	46387138,8	19467,5	6428043,0	7325,0
2023 рік	кг	41890046,4	18057,4	11407398,7	12050,5
2024 рік	кг	38122159,1	21481,3	4283813,0	6210,6
602200000 - дерева, кущі та чагарники з їстівними плодами або горіхами, щеплені чи нещеплені ВСЬОГО:					
2021 рік	кг	257228,8	819,6	2024983,4 (з них 89089,05 зі США)	10599,7
2022 рік	кг	137128,0	354,2	822290,5 (з них 8123,0 зі США)	3769,3
2023 рік	кг	45051,4	130,3	1086667,8	5019,3
2024 рік	кг	284163,3	495,7	1521099,9	6777,6

Інтернет-джерела:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3348-12#Text>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4147-IX#Text>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1081-12#Text>
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156_098#Text
https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2019/2072/oj
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32016R2031#ntr20-L_2016317EN.01000401-E0020
 МСФЗ № 2 <https://www.ippc.int/en/publications/592/>
 МСФЗ № 11 <https://www.ippc.int/en/publications/639/>
 МСФЗ № 21 <https://www.ippc.int/en/publications/601/>
 Eppo Standard PP 5/3(5)
https://www.eppo.int/media/uploaded_images/RESOURCES/eppo_standards/pm5/pm5-03-05-en.pdf
<https://gd.eppo.int/taxon/TACYQU/documents>
<https://storymaps.arcgis.com/stories/dfef116d0eec4a739743dd74478ec8f2>
<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2018.5245>
<https://www.iriisphytoprotection.qc.ca/fr/node/37971>
<https://blog-fruit-vegetable-ipm.extension.umn.edu/2024/08/apple-curculio-lesser-known-orchard-pest.html>
https://propozitsiya.com/news/vinnychchyna-zibrala-rekordnyy-urozhay-yabluk?utm_source=chatgpt.com
https://agri-gator.com.ua/2024/07/03/vyrobnystvo-iabluk-ta-hrush-v-ukraini-u-poperednomu-sezoni-zbilshylos-na-14-ta-33-vidpovidno-superagronom/?utm_source=chatgpt.com
https://agrotimes.ua/ovochi-sad/urozhajnist-yabluk-torik-bula-vyshhoyu-na-4-a-grush-nyzhchoyu-na-08/?utm_source=chatgpt.com
<https://minagro.gov.ua/storage/app/sites/1/uploaded-files/11loglyad-rinku-svizhikh-fruktiv-ta-ovochiv-u-es-ta-ukrainividformatovaniukrainskoyu.pdf>
<https://ukrstat.gov.ua/>
<https://www.nature.com/articles/sdata2018214/figures/1>
<https://agroportal.ua/blogs/intensivnyi-plodovyi-sad-tekhnologii-posadki-i-ukhoda>
<https://soncesad.com/yablunya>
<https://www.syngenta.ua/en/news/zahist-gorodu-sadu-gazonu/zahist-grushi-na-prisadibnih-dilyankah>
<https://delo.ua/news/golova-mea-nazvav-zaleznist-vid-rosiiskogo-gazu-istoricnoyu-pomilkoyu-jevropi-461407/>

Звіт розглянуто й схвалено на засіданні робочої групи 15.09.2026 членами робочої групи, у складі згідно з додатком до наказу Держпродспоживслужби від 04.12.2025 № 1210 «Про створення робочої групи».